

Бабич О. Накопичувальна система: плюси й мінуси / О. Бабич // Вісник Пенсійного фонду. – 2008. – № 11 (77). – С. 30–31.

3. Абрамчук, М.Ю. Переваги та недоліки недержавного пенсійного забезпечення [Текст] / М.Ю. Абрамчук, Н.В. Шуваєва // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 24-26 квітня 2013 р. / За заг. ред. О.В. Прокопенко. — Суми : СумДУ, 2013. — Т.4. — С. 154-155.

4. Леонов Л. Прогнозування впливу накопичувального пенсійного фонду та недержавних пенсійних фондів на розвиток економіки (питання методології) / Л. Леонов, Н. Ковальова // Ринок цінних паперів. – 2007. – № 7/8. – С. 99–116.

Іванова М.А.,
здобувач вищої освіти
групи ЮД-841
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:
Киян В.Я.,
к.ю.н., доцент, завідувач кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЩОДО ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ-СИРИТ ТА ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ

Актуальність теми дослідження полягає, перш за все, у тому, що проблема дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування на сьогодні є досить поширеною на території України, адже кількість таких дітей станом на кінець 2020 року переважає за 30 тисяч. Це, безперечно, є досить нагальною проблемою сьогодення, яка вимагає дослідження, аналізу і знаходження алгоритму дій задля припинення поширення такого явища, хоча очевидним є те, що в найближчий час ця проблема нікуди не зникне. Саме тому є доцільним розглянути це питання в межах того яким чином в Україні регулюється дане питання, а також проаналізувати досвід зарубіжних держав.

Дане питання досліджували ряд науковців, серед яких можна виокремити таких як: В. Візир, Г. Войтенкова, М. Кашуба, В. Кузьмін, О. Новікова, О. Панькова, О. Сидорчук, И. Сирота, С. Чернета тощо.

Розпочинаючи висвітлення та всебічний аналіз даного питання необхідно зазначити, що соціальний захист такої категорії громадян як діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування забезпечується, здійснюється, охороняється, передусім, державою. Держава у виді державних органів та їх посадових осіб, має обов'язок забезпечувати та здійснювати піклування до дітей,

позбавлений батьківського піклування та дітей-сиріт, створювати гідні умови для їх життєдіяльності, всебічного розвитку, задоволення культурних потреб, а також гарантувати захист їх прав та законних інтересів.

Законодавство України визначає хто з категорії громадян відноситься до дітей-сиріт та до дітей, позбавлених батьківського піклування. Дитина-сирота – дитина, чії батьки загинули чи померли; дитиною, позбавленої батьківського піклування може бути дитина, яка залишилась без піклування батьків внаслідок певних причин. [1]

Такими причинами можуть бути безліч факторів, наприклад, асоціальний спосіб життя батьків, безробіття обох батьків внаслідок чого стає неможливим забезпечувати дитину чи наявність хвороби у батьків, які унеможливають виконання свої обов'язків з виховання дитини тощо.

На сьогодні є декілька підходів до визначення допомоги такій категорії дітей. Перш за все соціальна допомога може виражатись в натуральній формі (забезпечення одягом, іграшками, житлом чи іншими матеріальними речами, необхідними для нормального існування такої дитини) чи грошовій формі (повне грошове забезпечення державою, наприклад, на навчання в закладах освіти).

Слід наголосити на тому, що зараз в Україні діє Національна стратегія реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017-2026 роки, що полягає у розвитку саме сімейної форми виховання дитини, а також передбачає зменшення кількості спеціальних закладів, запобігання розлученню дітей зі своїми батьками і профілактика виявленню проблем у сім'ях. Ці функції повинна реалізовувати держава у вигляді спеціально уповноважених на те органів.

Тобто дана реформа передбачає використання більш превентивних заходів, що проявляються у попередженні та профілактиці тих життєвих труднощів внаслідок яких дитина може втратити своїх батьків.

Стаття 1 Закону України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» наголошує на тому, що формами влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування є встановлення опіки та піклування, усиновлення/удочеріння, передача дитини до прийомної сім'ї чи до будинку сімейного типу, закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування [1]

Дивлячись на те, яким чином відбувається реформування саме соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування в нашій країні, доцільно було б розглянути досвід іноземних країн.

Соціальний захист дітей, позбавлених батьківського піклування та дітей-сиріт в Західній Європі та Америці проявляється у тому, що останнім часом припиняють своє існування притулки та дитячі будинки, натомість дітей розміщують у родини, які спроможні піклуватись про них, так звана фостерна або патронатна сім'я. Згідно із статистикою, близько 85 відсотків дітей, які знаходились у патронатній родині повертаються додому і виховуються в нормальних умовах.

Як і в Україні, за кордоном пріоритетним завданням є саме попередження розпаду сім'ї, тому соціальні служби (а в деяких країнах і релігійні організації) роблять усе можливе задля вирішення проблемних моментів внаслідок яких дитина може залишитись без сім'ї, підтримка такої сім'ї. А якщо ж уже так сталося, що дитина є сиротою, то для процедури усиновлення майбутнім батькам необхідно довести свою спроможність гідно виховати таку дитину, а також свої фінансові можливості, психічну врівноваженість тощо.

Окрім чіткого механізму влаштування дітей-сиріт в сім'ю, за кордоном є достатньо розгалужена система закладів соціального спрямування, що забезпечують всебічне навчання дитини не тільки навчальними предметами, а ще й забезпечують культурне та духовне навчання. На жаль, в Україні немає в достатній кількості таких закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Розглядаючи механізм соціального захисту країн Далекого Сходу, то, наприклад, в Японії допомога та захист дітей є одним із пріоритетних завдань держави, оскільки вважається, що діти є найбільшим скарбом їх нації.

На відміну від європейських країн, в Японії дитячі будинки є пріоритетною формою допомоги дітям-сиротам та дітям, позбавлених батьківського піклування.

Підводячи підсумок з цього питання необхідно зауважити, що проблема соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування є дуже актуальною не тільки в нашій країні, а й в усьому світі. В Україні, як і за кордоном, хоча й наявні майже всі форми соціального захисту таких дітей, проте вони потребують більшого вдосконалення з боку держави. Таким вдосконаленням може бути, наприклад, впровадження міжнародного досвіду у саму систему соціального захисту що стосується пропагування сімейної форми виховання, збільшення кількості закладів в яких дитина має змогу отримувати необхідні їй знання та навички, а також більш ефективної реалізації положень чинного законодавства у сфері забезпечення реалізації правових норм що стосуються цієї проблеми.

Список джерел:

1. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 13.01.2005 № 2342-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15#Text>
2. Погрібна О.С., Шевченко Т.І., Євдокимова А.В. Державне управління у сфері соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, у Сумській області. *Вісник СумДУ. Серія „Економіка”*. 2015. № 4. С.

Коптєвський О.Ю.,
здобувач вищої освіти II курсу,
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник: